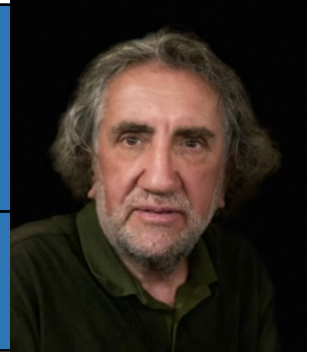

HANGİ DİLİ KONUŞUYOR HANGİ HAYATI YAŞIYORUZ..?

MEHMET YAŞAR
SOYALAN

İnsanoğlunun en çok sevdiği şeylerden biri de tarihi olaylar hakkında konuşmaktır. Çünkü insan tarihi olayları, aradaki zaman dilimini atlayarak, hatta coğrafyayı dışlayarak daha dün veya az önce burada olmuş gibi anlatır. Bir ölçüde kendi özel şartlarında/ zihninde onu yeniden yaşatır. O olaylarla bugünü ve yarını kurgular. Sonuçta kendisi tarih içinde yaşamaya başlar ve kendisi tarihi bir şahsiyet olur çıkar.

Öncelikle tarihte yaşamak insanı sorumluluk altına sokmaz. Tarihle ilgili olarak konuşma, yorum yapma, yerme ve övme dışında zaten fazla bir şey yapma imkânı söz konusu değildir. Çünkü konuştukları somut bilgiye de dayanmamaktadır. Bu nedenle oturduğu yerden, kulaktan duyma rivayetler ve efsanelerle ahkâm kesmektedir. Zaten her gurubun, hatta her bir kişinin kendine göre bir tarihi vardır. Aynı tarihi olay veya şahsiyet her grup için farklı bir tarihi olay ve tarihi şahsiyettir. Her grup veya anlayış, o olayı ve şahsiyeti yeniden kurgulayıp üretmiştir. Dolayısıyla bu anlatımlardan hiç birisi tam olarak (veya hiçbir şekilde) o olayı anlatmaz. Bu anlatımlardan bir örneklik ve hisse çıkarmak da mümkün değildir.

Tarihte yaşamak insana sorumluluklar yüklemeyi gibi bugünün gerçekliğinden ve sorumluluğundan kaçmasını kolaylaştırmakta, adeta onun için bir sığınak olmaktadır. Ancak somut gerçekler kendisini sık sık tarihteki uykusundan uyandırdığı için iki hayat arasında gidip gelmektedir. Çünkü bu insanlar zihnen tarihte bedenlen bugünün dünyasında yaşadıkları için, öncelikle bugün olup bitenleri

sağlıklı bir şekilde değerlendirememekte hem kendisi hayal kırıklıkları yaşamakta hem de aynı hayal kırıklıklarını çevresine yaşıtmaktadır.

Bugünü sağlıklı değerlendiremediği gerçeği bir yana, olayları ve olguları yorumlayacak ilmi ve zihni donanımdan da uzak olduğu için, tarihi anlayıp tahlil edecek birikime de sahip olamamaktadır. Dolayısıyla, zihnen bir geçmiş zaman tüneline bir türlü çıkamayan, bu nedenle daima bir ayağı tarihte, bir ayağı bugünün dünyasında yaşamaya çalışan birisi, bugüne ve geçmişe dair ne kadar sağlıklı bir şeyler söyleyebilir?

Daima tarihte yaşamak, atalara duyulan saygının, yaşananlardan ibret ve hisse almanın, büyüyen ve kalabalıklaşan şehirlerden, hızlanan hayattan, yok olan çevreden, teknolojinin ve modernitenin dayattıklarından bunalarak zaman zaman geçmişe nostaljik bir özlem ve öykünme değil. Geçmişte takılıp kalmak, aslında hayatı boşlamak, bugünü dışlamak ve ona yabancılaşmaktır.

Yabancılaşma karmaşık bir şeydir: şekli boyutu bulunsa da dilden duyguya, musikiden alışkanlıklara kadar hayatın görünmeyen ama en kıymetli yanlarını da kapsar. Yabancılaşma aynı zamanda bir yalnızlaşmadır da. Kendi grubunuz veya mahalleniz dışına çıktığınız zaman sudan çıkmış balığa dönersiniz.

Kelimelerin anlamlarının değiştiği gibi yüz ifadelerinin çağrıştırdıklarının da değiştiğini fark edersiniz. Aynı dilde ama farklı anlamlarda konuşan insanlar olduğunuzu anlarsınız. Bu durum sizin yalnızlığınızı daha da artırır ve hemen kendi dünyanıza dönmek istersiniz.

Tarihte takılıp kalmak, toplumlardaki mücadele azmini, rekabeti, üretimi, kaynaşmayı, paylaşmayı, daha iyisini ve daha fazlasını isteme duygusunu, empati yapma yeteneğini de yok ettiği için onları tembel ve tek düze haline getirir. Tarihte kalmak aynı zamanda bugüne sırt dönmeyi doğurduğu için onları yönetmek kolaylaşır. Bugünün dünyasında olanlara meyletmeyip, onları anlamaya da çalışmadıkları için egemenlerle pek karşı karşıya kalmazlar.

Ancak bugün de gettolar, dışa kapalı topluluklar, mahalleler oluştursalar da tarihi fiili olarak yaşamaları mümkün olmadığı ve bu imkânsızlık her gün biraz daha arttığı için eskisi kadar mutlu da olamamaktadırlar. Bir noktadan sonra tarih, afyon olma özelliğini de yitirmektedir. Veya başka bir deyişle tarihte takılıp kalmanın uyuşturucu etkisini hayatın acı gerçekleri karşısında kaybetmektedir.

Bir noktadan sonra dinginlik tedirginliğe, tedirginlik korkuya, korku kişilik zaaflarına yol açmaya başlamaktadır. Bugün de daha çok bunlar yaşanıyor ve çift kişilikli şahsiyetlerin sayısı artıyor. Tarihte yaşama tutkusu hem tarihin tahrifine hem de bugünün buharlaşmasına neden olduğu gibi, hayatı da insansızlaştırıyor. İnsanları, hareket eden nefes alan mumyalara çeviriyor. İnanmıyorsanız çevrenize bakın.

Bunun niçin böyle olduğunun dün ve bugün açısından farklı nedenleri vardır ama tarihi olaylar bugün bile anlatanlar tarafından daha dün yaşanmış gibi anlatılmaya devam edilir. Televizyon ve internetin yaygınlaşmadığı dönemler için bu durum daha bir gerçekse de günümüz insanını pek yabancı olduğu şey de değildir. Efsene ve mitlerin eski güçlerini kaybetseler de hala varlıklarını sürdürüyor olmaları bunun en önemli kanıtıdır.

